

jih je šest se oglasilo in šest sprejetih bilo. Za prihodnje leto so naše nemškutarske pokveke zopet v skrbi. Nemških otrok se noče dojeti naroditi. Zdaj pa hajd, kakor cigani, otrok lovit. In zopet sta na čelu c. kr. poštar Mavrič in c. kr. davkar Duller. Mavrič obeta vse mogoče in nemogoče reči. Tesarju Fevšu je obljuboval delo, obleko, hrano za otroka itd., če mu ga pošlje v nemško šolo. Davkar Duller je zopet drugemu obljubil službo pri davčnem uradu za njegovega otroka. Haló, slovenski stariši, le vkup, če imate kaj otrok na prodaj, Mavrič in Duller »handlata« ž njimi, le vkup! Človek se res ne more načuditi, kako smejo pri nas državni c. kr. uradniki dražiti ljudstvo. Proti Slovencem je vse dovoljeno. C. kr. uradnik naj se briga za svojo pisarno, nas, naše šole in našo politiko naj pusti v miru! Osobito želimo, da bi vendar enkrat naša politična oblast povedala Dullerju, za katere reči se sme on brigati. To pravico imamo menda vendar slovenski davkoplačevalci, da nam vsaj c. kr. uradniki mir dajo. Naj bi slavna vlada take može tje kam na prusko mejo postavila. Mi jih ne potrebujemo. Za izučenje bistrih slovenskih glav bomo že sami skrbeli. Mavrič in Duller sta oba tako slabo študirala, da ne moreta biti našim otrokom za vzgled. Zato jima bomo ob priliki še glasneje povedali: Mir dajta!

Šarjan.

Iz Celja. (Naša društva.) Jesen je tu. Drevje se oguljuje. Narava dremlje in hoče zaspati. Kdo bi v takem položaju mislil na izlete in veselice? Naša društva tudi na naravo uplivati ne morejo, pač pa narobe. Pevsko društvo je izletelo dne 22. septembra na Ljubčno k Ropanu. To je bil tudi zadnji letošnji izlet, katerega se je tudi udeležila obilica Celjanov in sosedov. Društvo je izgubilo letošnjo jesen žal, več najvrlejših udov. Najprej nas je zapustil tenorist g. Polutnik, kateremu smo priredili odhodnico v Levcu, kjer nas je opazoval »Vahteričin« novičar, kako smo se bratsko imeli. Začetkom oktobra pa nam je vzel cesar tri vrle ude; med njimi pevovodjo Ivo Sprahmana. Ž njim smo izgubili tudi iz ženskega zbora dve vrli moči, sestri Miciko in Ivano Sprahmanovo. Odhodnica, katero je društvo priredilo odhajajočim pri »Zamoreu«, bila je jasen dokaz, kako priljubljeni so nam bili. Dvorana je bila polna. Načelnik je omenil med drugim zaslugo g. pevovodje, kateri je preskrbel društvu tako vrlo pomoč ženskega zbora. Bog daj sreče njemu in vsem novincem v cesarski suknji! Da se kmalu zopet vidimo! Pevsko društvo in Sokol pa nadaljujeta svoje delo z vajami. Sokol priredi odhodnico svojemu blagajniku, g. dr. Glaserju, še ta mesec. To je vse gibanje, — same odhodnice. Ni čuda, jesen je tu in drevje goli.

—s—

Iz Ptuj. (Razstava; župan.) Od dne 22.—29. sept. je trajala ptujška razstava, kajti krajevne je ne moremo imenovati, ker so bili razstavljalci skoro sami ptujski Nemci in Posilinemci. Kakor ste že poročali, je bila tudi čisto nemška, zato so prve glave ptujskih Velikonemcev izobesile frankfurtarce v »pozdrav« tistim Slovencem, ki so v okrajnem zastopu dovolili za razstavo 200 gl. podpore, pa niso stavili nobenih pogojev, niti se razstave udeležili. Taka je, kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Čast, komur čast, pa naš načelnik in njegov namestnik si je tokrat nista zaslužila! Ptujski župan J. Ornig se je tudi odlikoval pri razstavi. Izrekel je pri shodu pevcev dne 22. sept. željo, da bi se nemška pesem vedno bolj širila po južnem Štajarskem. Tako je brati v »Pettauer Zeitung«-i, katero ptujski Slovenci kar po vrsti vsi podpirajo. Čuden človek vam je naš Ornig! Njegov dedek, doma od Sv. Ruperta v Slov. goricah, se ni niti znal nemški, unuk njegov pa je sedaj že polnokrven Nемец, ki bi rad povsod pri nas razširil zveličavno nemščino. Tako govori, »Kajharja«

za »šenk« deli, Slovence zaničuje na eni strani, na drugi pa se kaj rad prilizuje višji duhovščini. Njegova rodbina je sicer verna, toda njena glava ja vse kaj drugega. S svojim »Kajharjem«, ki pa ga sedaj neki ne deli več, je hotel okoliške Slovence spreobrniti, no, ti so spoznali lisjaka in pravočasno oznanili svetu njegovo blago (!) namero. Ne bojimo se vas — zatrli niste spečih, ne boste nas bedecih!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ministerstvo je te dni imelo več posvetovanj o vsporedu v državnem zboru. Najprej se bode le-ta bavil z državnim proračunom in potem z volilno preosnovo. — Za teden dnij se snide novi mestni zastop, da izvoli dr. Luegerja županom, katero izvolitev bodo svetli cesar gotovo potrdili.

Česko. V nedeljo je bil v Pragi češki narodno-gospodarski shod in se je ustanovilo narodno-gospodarsko društvo za Česko, Moravo in Šlezijo. — Nemški nacionalci bodo povsod lastne kandidate postavili pri deželnozborskih volitvah — na grozno jezo liberalcev. — V Ustji je bil velikansk shod; 3400 nemških kmetov je izreklo zaupanje poljedelskemu ministru, grofu Ledeburju.

Štajarsko. Novega cesarskega namestnika imamo! Dne 13. okt. so svetli cesar imenovali bivšega ministra markiza Bacquehema (beri Bakhem-a) štajarskim namestnikom. Baronu Kübecku, ki je stopil v stalni pokoj, pa so podelili veliki križec Leopoldovega reda. Novi namestnik je skoz in skoz Avstrijec; naj ukroti Prusake, nam Slovencem pa naj bode pravičen!

Koroško. Neumorno delajoče »Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence« je letos skoro vsako nedeljo priredilo kak shod. Zadnji shod je bil dne 6. okt. v Hodišah, kjer je govorilo pet govornikov. — Na celovski gimnaziji je premalo slovenskih dijakov. Samo 80 jih je letos; biti pa bi jih moralo vsaj 130.

Kranjsko. Deželnozborske volitve so razpisane. Kmečke občine volijo dne 21. novembra, mesta, trgi in trgovska zbornica dne 25. in veliko posestvo dne 28. novembra. Obe slovenski stranki sta si rokave že zavihali. — Shod zaupnikov slovenskih delavskih stanov v Ljubljani je bil v nedeljo dobro obiskan. Bog daj srečo! — Včeraj so bili v Ljubljani blagoslovili in slovesno odprli novo deželno bolnišnico.

Primorsko. V Gorici je 1247 slovenskih otrok za ljudske šole, in vendar se mestni zastop na vse načine brani sezidati slovensko šolo! — V Nabrežini so imeli občinske volitve. Zmagali so sijajno Slovenci, dasi so Lahoni zgago delali. — Mestece Grožnjan v Istri je pravo lahonsko gnezdo. Slovan, ki gre tje, se poda v smrtno nevarnost.

Ogersko. Dne 21. okt. bode magnatska ali gosposka zbornica sklepala o brezverstvu. Daj Bog, da ta predlog zopet propade! — Krščanska ljudska stranka priredi v kratkem velikanske shode. Škoda, da se krščansko ljudstvo ni pred 10 leti vzdramilo! Liberalci nikoli ne bi tako daleč zavozili. — Vlada je v Budapešti prepovedala nemščino v gledišču in v ljudskih šolah. Madjari delajo z nemškimi otroki, kakor pri nas nemški zagrizenci s slovenskimi.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izdali pismo državnemu tajniku, kardinalu Rampolli. V njem se pritožujejo o slavljenju

20. sept. ter pravijo, da puntarji so vzeli papežu Rim in puntarji prav za prav to slavijo. — Papež so obljubili angleški vladi, da jo hočejo podpirati v armenskem vprašanju.

Italijansko. Naš poslanik, baron Bruck, je šel v pokoj, in na njegovo mesto pride baron Passeti. — Dne 20. sept. je Crispi rekel tržaškim strelcem: »Zaveze z Avstrijo nisem jaz sklenil. Razmerje med Avstrijo in Italijo je prav tako, kakor l. 1866. Recite vašim somesčanom, da jih Italija ni in ne bo pozabila«. Taka hinavska zaveznica je Italija! Proč s tako zaveznico!

Francosko. Francozi se te dni zelo radujejo, ker je vojska na otoku Madagaskar v vzhodni Afriki slavno končana. Dne 30. sept. se je udalo namreč glavno mesto Madagaskarja, Tananarivo. General Duchesné je nato sklenil s hovaško kraljico pogodbo. Vsled te kraljica se obdrži svojo čast, sicer pa bodo Francozi od zdaj gospodarji na Madagaskarju.

Angleško. Parnelliti so oni dan imeli v Dublinu, glavnem mestu Irske, shod, na katerem so se vsi govorniki izrekli za popolno samoupravo Irske. Do uresničenja te želje je žal, še daleč. — Skoro vsi angleški časniki ostro pišejo zoper Turke, ki so oni teden toliko nedolžnih Armencev pomorili v Carigradu.

Nemško. Misijonarji redemptoristi so se po kulturnem boju te dni zopet smeli naseliti v Alzaciji in Lotaringiji. — Ruski minister Lobanov se je vračajoč s Francoskega, oni dan oglasil pri cesarju Viljemu in kanclarju Hohenlohe. To kaže, da si Rusija in Nemčija še nista sovražnici. — Nemški socijalni demokrati so letos imeli glavni zbor v Vratislavi.

Srbsko. Pred tednom so tatovi v Belem gradu ulomili v prodajalnico nekega zlatarja in odnesli dragocenostij za 200tisoč frankov. — Mladi kralj Aleksander se je z očetom Milanom sprl in ne občuje več z njim. Bržčas je Milan zopet hotel imeti denarja, toda v kasah je samo tema.

Turško. Turška druhal ni samo pobila v Carigradu nad tisoč armenskih kristjanov, tudi v Trapezuntu, mestu ob Črnem morju, so dne 8. okt. Turčini pomorili nad 200 Armencev. Zastopniki evropskih držav so se vsled teh grozodejstev pritožili pri turški vladi. Ta je sicer mnogo tajila, vendar obljubila, da bode pazila, da se kaj takega več ne zgodi. Najboljše bi bilo, da bi Turke zapodili iz Evrope.

Portugalsko. Kralj Dom Karlos je hotel obiskati v Rimu kralja Umberta, svojega ujca. Ker pa je uvidel, da kot katoliški vladar ne more v Rimu ob enem obiskati italijanskega kralja in papeža-jetnika, je popotovanje opustil. S tem se je pokazal vernega katoličana, ki noče žaliti sv. očeta.

Za poduk in kratek čas.

Slovenci na narodopisni razstavi v zlati Pragi.

III.

Najlaglje bi opisal razstavo, ko bi mogel podati podobe in naslikati hiše in celi prostor. Ko bi to videl, dragi bralec, gotovo bi vse boljše razumel, da celo lahko rečem, da bi si vse prav predstavil, ker »Slovenec si prebrisane glave«. Ker pa tega ne morem, sledi mi!

Peljem te kar iz paviljona, v katerem so nas tako lepo sprejeli, na plano. Iz »valaškega doma« stopiva v gost lipov drevored. Lipe so povsod Slovani radi zasažali in pod njih imeli v starih časih svoje shode. Pod lipovo senco se je rada tudi zbirala mladina, da si je po nedeljah in praznikih kratila z igri čas. Po hrvaških

deželah se je tudi zavrtela v plesu, ki ga imenujejo »kolo«.

Na vasi sva češki, »vesnice československa« jej pravijo. Na sredi vasi vidiš cerkev »kostel«, in sicer leseno, kakeršnih ne vidiš pri nas Slovencih. Na severnem Moravskem in Šleskem še imajo zdaj po nekaterih krajih take cerkve. In to cerkev so tudi prenesli semkaj na razstavo. Ker je vse leseno, so jo razdrli in potem zopet sestavili ravno tako, kakor je bila poprej in okoli nje vse tako napravili, kakor je bilo tam, kjer je poprej stala. Pred cerkvijo teče mali potok, prek katerega prideš čez mostič. Pred cerkvijo stoji slovenska lipa, pred mostom križ. Cela cerkev je pokrita s škodljami. L'pa je stara podoba, predočujoča sv. Andreja. Okoli cerkve je pokopališče, na katerem vidiš nosiljke, truge in pa na grobeh križe. Seveda se v tej cerkvi ne mašuje, ker je samo zato sem postavljena, da vidijo ljudje, kakšne cerkve so v prejšnjih časih imeli Čehi.

Pa tudi staro šolo lahko vidiš iz prejšnjih časov. Mala hiša je, v kateri je vse po starem uravnano. Učitelj ti sedi za mizo, ena učenka piše in nekaj drugih solarjev sedi v starih klopeh. To so podobe, pa tako lepo in živo napravljene, da misliš, ko vstopiš v šolo, da res imajo uk. Ne daleč od cerkve je mlin, kovačnica in ribarska hiša, kjer si lahko dobil od ribarskih hčerij pečenih rib. Da, celo priprosta slovaška kočica te je vabila, če ti ni bilo dobro, da si si vzel pristne slovaške slivovice za želodec par požirkov. Nizke hiše so kazale deželno priprosto življenje, kjer so se prodajali »kolači«, narodna jed češka.

Videl si pa tudi bogate hiše, lesene in tudi zidane, seveda nekoliko drugače, kakor pri nas Slovencih. Slovani so namreč stavili svoje hrame iz lesa. Pa nekaj sem opazil drugače delano, kakor pri nas. Kjer so stavljene lesene hiše, niso bruna, trami ali kakor že pravijo, po vseh štirih plateh obtesani, temveč le na straneh, na katerih se dotikajo drug drugega. Šprane pa so zamazane z glino ali blatom. Po hišah nimajo »poda«, kakor je navada povsod n. pr. v Savinjski dolini, temveč je brez desak le utrjena zemlja, kakor sem videl ponekod po Halozah in marenberskem okraju po Radlu. Pa snažno je vse po hišah, kar bi tudi bilo Slovencem po nekih krajih priporočati, da ne bi naletel človek v hišo, kjer imajo ljudje v enem kotu, v drugem pa svinje svoj prostor, kakor sem videl v nekem kraju.

Lep je hram, ki se od drugih razlikuje, južnomoravskih Slovakov »Chalupa Tvrđanska« po svoji slikarji na »žudru«. »Žudro« je slikana lopa, bi rekel, kjer je vhod v pravo hišo, vse premalano s sila različnimi barvami. Pred »chalupo« stoji visok križ. Lepo je tudi poslopje »hanački grunt« imenovano. To je posestvo bogatih prebivalcev. Hiša, shrambe za žito na eni strani, hlevi na drugi in v sredini dvorišče. Vse je pa pokrito s slamo. (Dalje prih.)

Smešnica. Kmetič pride v mesto in zapazi, kako ljudje trumoma hitijo v neke ulice. Vpraša meščana: »Kaj pa imajo ljudje v onih ulicah?« — Meščan odgovori: »Krava je jajce znesla!« — »O potem bo gotovo tacega junca zvalila, kakor ste vi!« odreže se kmetič.

Razne stvari.

(Nove zvonove) za frančiškansko cerkev v Mariboru so slovesno oni petek popoldne prepeljali na treh okrašenih vozovih s kolodvora v novo cerkev. Minolo nedeljo pa je bilo posvečevanje zvonov. Pred 9. uro so došli mil. knezoškof v začasno cerkev, kjer so imeli